

A Magyar Kémikusok Egyesületének
– a MTE SZ tagjának –
tudományos ismeretterjesztő
folyóirata és hivatalos lapja

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: KISS TAMÁS
[SZEKERES GÁBOR] örökös főszerkesztő,
Olvasószerkesztő: SILBERER VERA
Tervezőszerkesztő: HORVÁTH IMRE

Szerkesztők:

ANDROSITS BEÁTA, BANAI ENDRE,
LENTE GÁBOR, NAGY GÁBOR,
PAP JÓZSEF SÁNDOR, RITZ FERENC,
ZÉKÁNY ANDRÁS

Szerkesztőségi titkár: SÜLI ERIKA

Szerkesztőbizottság:

SZÉPVÖLGYI JÁNOS,
a szerkesztőbizottság elnöke,
ANTUS SÁNDOR, BIACS PÉTER,
BUZÁS ILONA, HANCSÓK JENŐ,
JANÁKY CSABA, KALÁSZ HUBA,
KEGLEVICH GYÖRGY, KOVÁCS ATTILA,
LIPTAY GYÖRGY, MIZSEY PÉTER,
MÜLLER TIBOR, NEMES ANDRÁS,
ifj. SZÁNTAY CSABA, SZABÓ ILONA,
TÖMPE PÉTER, ZÉKÁNY ANDRÁS

Kapják az Egyesület tagjai és a megrendelők
A szerkesztésért felel: KISS TAMÁS

Szerkesztőség: 1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-225-8777, 36-1-201-6883

Fax: 36-1-201-8056

Email: mkl@mke.org.hu

Kiadja a Magyar Kémikusok Egyesülete
Felelős kiadó: ANDROSITS BEÁTA
Nyomdai előkészítés: Planta-2000 Bt.
Nyomás: Pauker Nyomda
Felelős vezető: VÉRTES GÁBOR
ügyvezető igazgató

Terjeszti a Magyar Kémikusok Egyesülete
Az előfizetési díjak befizethetők a CIB Bank
10700024-24764207-51100005 sz.
számlájára „MKL” megjelöléssel
Előfizetési díj egy évre 10 200 Ft
Egy szám ára: 850 Ft. Külföldön terjeszti
a Batthyany Kultur-Press Kft.,
H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
1251 Budapest, Postafiók 30.
Tel./fax: 36-1-201-8891, tel.: 36-1-212-5303

Hirdetések-Anzeigen-Advertisements:
SÜLI ERIKA

Magyar Kémikusok Egyesülete,
1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-201-6883, fax: 36-1-201-8056,
e-mail: mkl@mke.org.hu

Aktuális számainak tartalma,
az összefoglalók és egyesületi híreink,
illetve archivált számaink honlapunkon
(www.mkl.mke.org.hu) olvashatók

Index: 25 541

HU ISSN 0025-0163 (nyomtatott)

HU ISSN 1588-1199 (online)

DOI: 10.24364/MKL.2018.05

A lapot az MTA MTMT indexeli, és a REAL,
továbbá az Országos Széchényi Könyvtár
(OSZK) Elektronikus Periodika Adatbázisa
és Archivuma (EPA) archiválja

Május az iskolákban a tanév végét és az érettségik megkezdését is jelenti. De május a versenyidőszak végét is jelzi. Kémiantanárokként a szerencsések közé tartozunk, mert bővelkedünk kémiaversenyekben, és a diákok minden korosztálya megtalálhatja a számára legvonzóbb versenyt, amelyben megmutathatja, kibontakoztathatja tehetségét.

A kémiát szerető és tudó általános iskolások két versenyen is indulhatnak: a Hevesy György Kémiaversenyen és a Curie Alapítvány által szervezett Curie Kémia Emlékversenyen. Sajnos, a versenyeken indulók száma évről évre fogyatkozik, és egyre előre úgy tűnik, hogy ez a tendencia már megállíthatatlan. Ennek okai az óraszám csökkenése (mára vannak olyan iskolák, ahol csak heti egy óra a kémia), kis falvakban a szaktanárok hiánya, a pedagógusok túlterhelése, valamint a kémiantanók munkáját könnyítő laboránsok hiánya.

A középiskolásoknak szervezett versenyek közül a legrangosabb az Irinyi János Középiskolai Kémiaverseny. Sajnos, itt is megfigyelhető, hogy a versenyre jelentkező tanulók száma jelentősen csökken. Ennek elsősorban az lehet az oka, hogy az általános iskolákban a kémiaoktatás minősége romlott, így a középiskolai tananyag túlmutató feladatok megoldásához szükséges elméleti és gyakorlati ismereteket ilyen rövid idő alatt majdnem lehetetlen átadni. Az is probléma, hogy sok esetben hiányzik a kémiai számítási feladatok megoldásához szükséges matematikai tudás.

Az önálló kísérletes munkát végző diákok tudományos munkájuk eredményeit a TUDOK-on mutathatják be. Úgy tűnik, hogy a rendezvény kezdeti népszerűsége csökkenőben van. Sajnálatos az a tendencia is, hogy a kémiaszekcióban azokat a munkákat jutalmazza a zsűri, melyek egyetemi kutatócsoportok munkájához kapcsolódnak – ami jelentős intellektuális, anyagi és infrastrukturális előnyt jelent –, azokkal a diákokkal szemben, akik iskolájuk laboratóriumában, az ottani vegyszerek és eszközök segítségével végzik el a kísérleteiket. Célszerű lenne külön szekcióban indítani a két csoport résztvevőit, így talán megakadályozhatjuk, hogy tovább csökkenjen az indulók száma. Ez a szemlélet és gyakorlat ugyanis a középiskolai tanárnak azt a szerepet szánja, hogy közvetítőként keressen kutatócsoportot tanítványainak, ahelyett, hogy a tanár–diák együttműködést segítené elő.

Új színfolt a BME Vegyészmenőki Kara által 2014-ben meghirdetett Oláh György Országos Középiskolai Kémiaverseny. A versenyen színes, érdekes, összetett feladatok megoldása a cél. A verseny két levelező fordulóból és egy budapesti döntőből áll, melyen a versenyzőknek egy feladatsort kell megoldani és egy előre megkapott témából előadást kell tartaniuk.

Idén hetedik alkalommal rendezték meg a Dürer Kémiaversenyt Miskolcon. Rendhagyó, nagyon izgalmas és nem is könnyű összetett feladatsorokat tartalmazó csapatverseny, mely kifejezetten jó hangulatú. A szervező egyetemisták gondoskodnak arról, hogy a verseny egész ideje alatt érdekes előadások, logikai játékok, csapatversenyek tarkítsák a rendezvényt.

A fenti összefoglaló alapján elmondhatjuk, hogy a kémia iránt érdeklődő általános és középiskolás diákoknak számos lehetőségük van tudásuk versenykörülmények között való összehasonlítására. Feltételezhető, hogy kellő tanári bátorítás és pedagógusi elkötelezettség esetén ez a potenciál nem marad kihasználatlanul, és egyre többen választják ennek a szép és fontos tudománynak a művelését, legyen az bármilyen szintű. Szeretném remélni, hogy tanártársaim is érzik az ebben betöltött felelősségüket, és fokozott igyekezettel serkentik tanulóik kémia iránti érdeklődését.

Pécs, 2018. május

Petz Andrea
az MKE Kémiantanári Szakosztályának elnöke

TARTALOM

HAZAI KUTATÓMŰHELYEK BEMUTAKOZÁSA

Dékány Imre, Csapó Edit, Kónya Zoltán, Hernádi Klára,

Kukovecz Ákos: Nanokémiai és nanotechnológiai kutatások a Szegedi Tudományegyetem Kémiai Intézetében 146

OLÁH GYÖRGY EMLÉKE ÉS ÖRÖKSÉGE

Hargittai István: Oláh György és egy október hajnali telefonhívás 152

VEGYIPAR ÉS KÉMIATUDOMÁNY

Varga Tünde, Kerecsi János, Székvölgyi Zoltán: Terméklánc-bővítés a MOL-ban. A MOL Petrolkémia Butadién üzeme két éve termel 154

KITEKINTÉS

Braun Tibor: Megkésétt elismerés. Csipkerózsikák és királyfik a kémiai szakirodalomban 156

OKTATÁS

Nyitottan az új tudásra, elméletekre és képességekre.

Beszélgetés Onno De Jong professzorral. Első rész 162

Szakmány Csaba, Rákóczi Melinda: „Premistry” természettudományos népszerűsítő sorozat. Második rész 166

VEGYÉSZLELETEK

Lente Gábor rovata 172

A HÓNAP HÍREI 174

Címlap:

A Richter Gedeon Nyrt. debreceni biotechnológiai üzemének területén épült fel tavaszra az új Molekuláris Biológiai Laboratórium